

Handlingsprogram for IKT i skoler og barnehager i Sarpsborg kommune 2017-2020

Vedtatt av Bystyret 10.11.2016

Innhold

1. INNLEDNING	2
2. DAGENS SITUASJON	3
3. ØKONOMI.....	4
4. MÅL, FORUTSETNINGER OG TILTAK	5

1. INNLEDNING

Med utgangspunkt i kommunens visjon, «Sarpsborg - der barn og unge lykkes», er målet for handlingsprogrammet følgende:

Barn i barnehager og skoler har den digitale kompetansen¹ som skal til for å lykkes i fremtidens utdanningssystem, samfunns- og arbeidsliv

Kontinuerlig endring og rask utvikling i teknologi, samfunns- og arbeidsliv gir nye muligheter og utfordringer. Samfunnet påvirkes av trender som at flere og flere ting tilkobles internett, stordataanalyse og kroppsnær teknologi. Vi omgis av sensorer, roboter og intelligente systemer hvor «alt» er koblet til nettet. På sikt vil svært mange av dagens jobber kunne utføres av teknologi i stedet for av mennesker. Disse endringene påvirker hva slags kompetanse dagens barn og unge trenger for å lykkes i fremtidens utdanningssystem, samfunns- og arbeidsliv². En stor del av kompetansen som må utvikles for fremtiden, er knyttet til bruk av teknologi og digitale verktøy samt til samhandling med andre ved bruk av IKT. Det er viktig at barn og unge i Sarpsborg har denne kompetansen for å være konkurransedyktige i et globalt arbeidsmarked. For at denne kompetansen skal kunne utvikles, kreves følgende:

- Tydelige **krav** og forventinger til bruk av digitale verktøy³
- **Støtte** i form av lærere og barnehagelærere med god digital kompetanse og kompetanse til å lede læreprosesser hvor digitale verktøy er involvert
- **Tilgang** på funksjonelt og pålitelig IKT-utstyr og internett

¹ Et sett av ferdigheter, kunnskaper og holdninger knyttet til digitale verktøy som handler om å bruke digitale verktøy, medier og ressurser hensiktsmessig og forsvarlig for å løse praktiske oppgaver, innhente og behandle informasjon, skape digitale produkter, kommunisere og samhandle. Digitale kompetanse innebærer også å utvikle digital dømmekraft gjennom å tilegne seg kunnskap og gode strategier for nettbruk (basert på «Rammeverk for grunnleggende ferdigheter» og «NOU 2015: 8»).

² NOU 2015: 8 Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser

³ Fysiske enheter som mobiltelefoner, nettbrett, PC-er, digitale tavler og roboter, med tilhørende programvare og digitale tjenester

Sarpsborg kommune velger å jobbe med målsettingen gjennom følgende innsatsområder:

- Kompetanse
- Personvern og informasjonssikkerhet
- Teknologi
- Samhandling, styring og forvaltning av ressurser

Handlingsprogram for IKT i skoler og barnehager i Sarpsborg kommune er et forpliktende styringsdokument som gjelder for skoler, barnehager og andre læringsarenaer innenfor kommuneområde oppvekst. Programmet er basert på Oppvekst- og utdanningspolitisk plattform for Sarpsborg kommune (Bystyret i 2009) samt statlige føringer og bestemmelser gitt i bl.a. Kunnskapsløftet og rammeplan for barnehager..

Det er et mål at handlingsprogrammet er synlig og tilgjengelig slik at det blir brukt i det daglige arbeidet i oppvekstsektoren av ledere og rådgivere.

Det rapporteres på tiltakene i handlingsprogrammet i forbindelse med de årlige kvalitetsmeldingene om barnehagen og grunnskolen.

2. DAGENS SITUASJON

Sarpsborg kommune har gjennom flere år avsatt midler til IKT-utstyr i barnehager og skoler. Investeringene har gitt et løft for oppvekstsektoren når det gjelder PC-er, digitale tavler og annet utstyr, både med hensyn til kvantitet, og ikke minst kvalitet på utstyret. Tettheten på datamaskiner i forhold til antall barn og elever øker stadig.

Digitale verktøy brukes stadig mer i læringsarbeidet, men det gjenstår fortsatt mye før det er integrert som en naturlig del av barnehage – og skolehverdagen for alle.

De fleste skoler er knyttet til kommunens nettverk via høyhastighets bredbåndstilknytning. Trådløst nett er tilgjengelig på alle skolene. Våren 2016 fikk også barnehagene full dekning på trådløst nett.

Kunnskapsdepartementets valgte løsning for sikker identifisering i utdanningssektoren, FEIDE (Felles Elektronisk Identitet), er gjort tilgjengelig og er i bruk ved alle skoler.

I løpet av inneværende handlingsprogramperiode har det vært en stor økning i bruk av iPad i barnehager og skoler. Systemer for oppsett av enhetene, samt felles innkjøp og administrasjon av apper er anskaffet og satt i drift.

Samarbeidet mellom IKT-organisasjonen og kommuneområde oppvekst er mer systematisk enn tidligere, men må fortsatt videreutvikles.

Erfaringer fra inneværende handlingsprogramperiode viser at investering i kompetanse, parallelt med anskaffelse av utstyr, er nødvendig for et godt utbytte i læringsarbeidet.

Det er fortsatt behov for:

- kompetanseheving for ansatte i barnehager og skoler i å nyttiggjøre seg digitalt utstyr slik at det støtter opp om det pedagogiske arbeidet
- tydelig lederskap knyttet til digital kompetanse som en grunnleggende ferdighet
- mer systematisk arbeid med digital dannelse og kunnskap om informasjonssikkerhet og personvern
- økt tetthet på digitalt utstyr
- videre arbeid med kultur og verktøy for deling av erfaringer, kompetanse og ressurser
- videre utvikling av samarbeidet mellom oppvekstsektoren og IKT-organisasjonen
- forenkling og forbedring av administrative IKT-verktøy i oppvekstsektoren

3. ØKONOMI

Handlingsprogrammet legger opp til årlige investeringer i kompetanse og digitale enheter (PC/nettbrett e.l.) i skolen. Dette skal føre frem til en digital enhet per elev. Slike helhetlige løft på utstyr og kompetanse tar sannsynligvis lenger tid enn perioden for handlingsprogrammet. Gjennomføringstakten vil avhenge av den totale økonomiske rammen til investering på området, og skolens eventuelle prioritering av egne midler.

På barnehageområdet, og andre områder i oppvekstsektoren, vil investering i IKT-utstyr og kompetanse skje i tråd med nasjonale føringer, og behov som fremkommer.

Utover det som er nevnt, skal investeringsmidlene dekke investeringer «innenfor veggene» i de læringsarenaer handlingsprogrammet omfatter. Eksempler på dette er intern infrastruktur og trådløse nettverk. Deler av midlene vil også gå til innkjøp av programvare og nye IKT-tjenester for oppvekstsektoren. IKT-utstyr til ansatte dekkes av den enkelte enhet, mens IKT-utstyr til barn i barnehagen og til elever i skolen dekkes av investeringsmidler i handlingsprogrammet, og midler fra den enkelte enhet.

Med tanke på den raske teknologiske utviklingen, er det naturlig å tenke at nye typer digitale enheter vil bli etterspurt og tatt i bruk i løpet av handlingsprogramperioden. Tekniske løsninger for å drifte andre typer enheter, blir fortløpende vurdert og utviklet i samarbeid mellom IKT-organisasjonen og kommuneområde oppvekst.

Effekten av tiltak som beskrives vil i mange tilfeller være avhengig av forbedringer i ekstern infrastruktur («utenfor veggene»), samt økonomiske og personnlemessige ressurser i IKT-organisasjonen og kommuneområde oppvekst. Det må også tas høyde for de bygningsmessige og bruksmessige vedtak og endringer som gjøres på oppvekstområdet i handlingsprogramperioden.

4. MÅL, FORUTSETNINGER OG TILTAK

INNSATSOMRÅDER			
INNSATSOMRÅDE 1: Kompetanse			
MÅL:			
Alle barn og unge har digital kompetanse i henhold til gjeldende rammeverk Alle barn og unge utnytter potensialet til digitale verktøy i læringsarbeidet Alle ansatte i barnehager og skoler har digital kompetanse og benytter digitale verktøy pedagogisk og administrativt			
Forutsetninger	• Tydelige forventninger og tilrettelegging fra ledere ift. bruk av digitale verktøy i hverdagen • Systematisk arbeid med utvikling av digital kompetanse for den enkelte ansatte • Barn, unge og ansatte i skoler og barnehager kjenner til og bruker digitale verktøy som en naturlig del av hverdagen • God delingskultur i og mellom barnehager og skoler		
Tiltak nr.	<u>Slik gjør vi det!</u>	Ansvar for gjennomføring	Ansvar for oppfølging
1.1.	Gjennomføre kompetanseheving for ansatte i barnehagene i samråd med enhetslederne	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst Barnehagene	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst
1.2.	Gjennomføre årlige nasjonale kartlegginger av digital kompetanse for elever og lærere, og bruke resultatene i utviklingsarbeidet	Skolene	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst
1.3.	Elever og ansatte i Sarpsborgskolen skal aktivt bruke felles digitale tjenester med Feide-pålogging	Skolene	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst
1.4.	Årsplaner i barnehage og skole synliggjør pedagogisk bruk av digitale verktøy og følges opp av leder	Barnehagene Skolene	Ledere i barnehager og skoler
1.5.	Gjennomføre samlinger og modellering knyttet til fag/program – opplæring og erfaringsutveksling	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst Barnehagene Skolene	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst Barnehagene Skolene
1.6.	Digital kompetanse og pedagogisk bruk av IKT skal jevnlig stå på agendaen i felles- og samarbeidstid	Barnehagene Skolene	Ledere i barnehager og skoler
1.7.	Større anskaffelser i IKT-utstyr skal alltid kombineres med et kompetanseløft	Barnehagene Skolene	Ledere i barnehager og skoler Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst
1.8.	Digitale arenaer brukes til å dele kompetanse	Barnehagene Skolene	Ledere i barnehager og skoler
1.9.	Det legges til rette for opplæring av foresatte til elever som på grunn av nedsatt funksjonsevne har behov for spesielle digitale hjelpemidler og spesialprogrammer, slik at foresatte har mulighet for å gi leksehjelp.	Skolene Enhet spesialpedagogiske tiltak	Ledere i skolene Ledere i enhet spesialpedagogiske tiltak

INNSATSOMRÅDE 2: Personvern og informasjonssikkerhet

MÅL:

Barn, unge og ansattes personvern er godt ivaretatt

Barn, unge og ansatte har nødvendig kunnskap om informasjonssikkerhet, og bevissthet knyttet til eget og andres personvern

<u>Forutsetninger</u>	• Ledere i barnehager og skoler er bevisst sitt ansvar for håndtering av personopplysninger • All behandling av personopplysninger skjer i henhold til lovverk • Barnehager og skoler jobber systematisk med temaet digital dannelse, informasjonssikkerhet og personvern		
Tiltak nr.	<u>Slik gjør vi det!</u>	Ansvar for gjennomføring	Ansvar for oppfølging
2.1.	Arbeid med nettvett og digital dannelse synliggjøres i årsplaner i barnehager og skoler	Barnehagene Skolene	Ledere i barnehager og skoler
2.2.	Arbeid med personvern og informasjonssikkerhet synliggjøres i enhetenes virksomhetsplaner	Barnehagene Skolene	Ledere i barnehager og skoler
2.3.	Skoler og barnehager gjennomfører årlige risikovurderinger av sin behandling av sensitive personopplysninger	Barnehagene Skolene	Enhet kommunikasjon og service
2.4.	Evaluere og utvide bruken av verktøy for sikker lagring og håndtering av sensitive personopplysninger.	Barnehagene Skolene	Enhet kommunikasjon og service Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst
2.5.	Gjennomføre opplæringsprogram i informasjonssikkerhet for ansatte i barnehager og skoler	Barnehagene Skolene	Ledere i barnehager og skoler Enhet kommunikasjon og service
2.6.	Utarbeide nødvendig oversikt over behandling av personopplysninger for å sikre at oppvekstsektoren oppfyller kravene i nytt lovverk f.o.m. 2018	Enhet kommunikasjon og service Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst	Enhet kommunikasjon og service Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst

INNSATSOMRÅDE 3: Samhandling, styring og forvaltning av ressurser

MÅL:

IKT-tjenestene som leveres er kostnadseffektive, forutsigbare og tilpasset oppvekstsektorens behov
 Ansvarsforhold, roller, eierskap og rutiner er tydelige og forpliktende for alle involverte
 Det er kultur for samhandling, nyskaping og innovasjon

Forutsetninger	• Det er gode rutiner i forbindelse med anskaffelser og forvaltning av utstyr og programvare samt for prioritering av oppgaver og innsatsområder • Det er gode arenaer for diskusjon og vurdering av nye løsninger og ny teknologi • Det er gode arenaer for deling av erfaringer, kompetanse og ressurser		
Tiltak nr.	<u>Slik gjør vi det!</u>	Ansvar for gjennomføring	Ansvar for oppfølging
3.1.	Formelle lederarenaer benyttes for samhandling, forvaltning og utvikling av IKT i oppvekstsektoren	Kommunesjef oppvekst Enhet kommunikasjon og service	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst
3.2.	IKT skal jevnlig være tema på skole- og barnehageledermøter	Kommunesjef oppvekst	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst
3.3.	Alle enheter har en barnehage- eller skoleleder med spesielt ansvar for pedagogisk og administrativ bruk av IKT	Barnehagene Skolene	Kommunesjef oppvekst
3.4.	Roller, ansvar og kontaktpunkter for IKT i oppvekstsektoren beskrives og følges opp	Barnehagene Skolene Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst
3.5.	Egen Feide-kontakt/pedagogisk IKT-veileder ved hver barnehage/skole med klart definerte oppgaver	Barnehagene Skolene	Ledere i barnehager og skoler
3.6.	Fagsamlinger for deling og erfaringsutveksling i bruk av digitale pedagogiske verktøy	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst
3.7.	Implementering av handlingsprogram forpliktende gjennom lederavtaler	Kommunesjef oppvekst Enhetsledere	Kommunesjef oppvekst
3.8.	Det er dialog mellom IKT-organisasjonen og representanter for oppvekstsektoren i forbindelse med nye innkjøpsavtaler og større anskaffelser	Enhet kommunikasjon og service Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst	Enhet kommunikasjon og service Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst

INNSATSOMRÅDE 4: Teknologi

MÅL:

IKT-løsningene i oppvekstsektoren er pålitelige, brukervennlige, fremtidsrettede og legger til rette for innovasjon
Alle skoler og barnehager har det utstyr og den infrastruktur som er nødvendig for å gi ansatte, barn og elever tilgang til digitale verktøy
når de måtte trenge dem

<u>Forutsetninger</u>	• Barnehager og skoler har digitale verktøy lett tilgjengelig på hver avdeling/base/soner • IKT-utstyr er godt tilrettelagt og oppleves som praktisk i bruk • Mulighet for anskaffelse og utprøving av ny teknologi og nye typer læremidler		
<u>Tiltak nr.</u>	<u>Slik gjør vi det!</u>	Ansvar for gjennomføring	Ansvar for oppfølging
4.1.	Evaluere og innføre løsninger for mer effektiv kommunikasjon i skoler og barnehager. Eksempler på tiltak: • Mer effektiv kommunikasjon mellom hjem og skole/barnehage (elektroniske meldingsbøker, varsling ved hendelser, ukeplaner, møteinnkallinger osv.) • Enklere føring og enklere tilgang på fravær, orden og oppførsel, og vurderinger • Videreutvikle verktøy for sikker lagring og håndtering av sensitive personopplysninger og elektroniske elevmapper	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst Enhet kommunikasjon og service	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst
4.2.	Oppgradere infrastruktur og trådløst nettverk slik at det er tilpasset utstrakt bruk av nettbrett, PC-er o.l. i det pedagogiske og administrative arbeidet	Enhet kommunikasjon og service	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst
4.3.	Produkt- og programporteføljen skal ta hensyn til prinsippet om universell utforming	Enhet kommunikasjon og service Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst Enhet spes. ped. tiltak	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst Enhet spes. ped. tiltak
4.4.	Anskaffelse og utprøving av ny og fremtidsrettet teknologi (eksempelvis styresystemer, sensorer, roboter, droner og digitale læremidler)	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst	Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst